

נצבים

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדר נבנצל שליט"א

משה רבינו פונה לבני ישראל ואומר להם: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וקניכם וקניכם וקניכם כל איש ישראל" (דברים כט, ט) מצב הרוחני של כל אחד מכם, ראשיכם שבטיכם וקניכם ושוטריכם, הריהו טוב; אלו שנגזר עליהם למות במדבר ואלו שעבדו לבעל פעור מתו כולם במדבר ואתם הנצבים לפני ה' אלוהיכם אכן ראויים להיכנס לארץ. והנה למרות שמצבכם הנוכחי תקין, ייתכן שבעתיד המצב ישתנה לרעה ח"ו, והשורש הגורם לקלוקל זה נמצא בתוכם כבר עכשיו; "פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם פן יש בכם ערש פרה ראש וכלעה" (שם יז) וגם אם שורש זה לא בא עדיין לידי ביטוי, במשך הזמן יכול לפרוץ ולהתגלות ואז: "עשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה ומזה ה' את שמו מתחת השמים" (שם יט) אולם בסופו של דבר המצב יחזור לקדמותו ובאחרית הימים "ושב ה' אלקיה את שבותך ורוממה ושב וקבעה מכל העמים אשר הפיצה ה' אלקיה שמה" (שם ל, ג) אומר מו"ר הרב נבנצל שליט"א: אם נדייק בדברי משה רבינו נגלה מתוך נאומו שהוא מדבר על מצב אפשרי, "פן יש בכם איש או אשה" (שם כט, יז) ואילו הקב"ה מציג לפני משה תחזית ודאית, "ויאמר ה' אל משה הנך עיכב עם אבותיה וקם העם הזה ונזה אחרי אלהי זכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרב ויעזבו והפר את בריתי אשר כרתי אתו" (דברים לא, טז) וכתוצאה מכך "ומצאנו רעות רבות וצרות" (שם יז). מכאן ואילך משה רבינו מדבר גם הוא בלשון ודאית "כי ידעתי אחרי מותי כי השונות תשונותן וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם" (שם כט) לכן בשירת האזינו אומר לבני ישראל "זכר ימות עולם" (לכ, יז) תנו דעתכם לזכור תמיד שהמצב הרוחני בהתחלה היה טוב, אולם לאורך השנים יהיו מצבים קשים בהיסטוריה אשר מקורם נובע מהפגם "וישמעו ישראל ויבטט" (שם טו) ואכן יהיו צרות גדולות בקרב העם ח"ו, ואעפ"כ ולמרות כל הפוגרומים החורבן והגלות, הרדיפות והייסורים הפוקדים את יהודי העולם, לעולם לא יהיה מצב שאין תקומה לעם ישראל "כי ידון ה' עמו ועל עבדיו יתנחם" (שם לו) "הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לעצמו וקפר אדמתו עמו" (שם מג). גם בפרשת בחקותי מובטח לנו שנתגבר על מצבים קשים ותהיה תקומה לעם הנצח "ואף גם זאת בהיותם בארץ אביהם לא מאסתיים ולא געלתיים לכלתם" (ויקרא כו, מד) ההבטחות הללו מיועדות לעודד את העם לבל יפול ליאוש בגין אורך הגלות וחיסרון הסנהדרין, שלטון של תורה שכבר איננו וכבוד חכמים נרמס, וכל סימני 'עקבתא דמשיחא' שהתקיימו אחד אחד כפי שחז"ל תיארו; ולמרות הכל הגאולה תבוא והצרות תפסקנה.

במדרש איכה מובא ויכוח בין הקב"ה לבין כנסת ישראל; כנסת ישראל אומרים: רבש"ע, "השיבנו ה' אלקיה ונשובה" (איכה ה, כא) והוא עונה להם: "שובו אלי ואשובה אליכם" (מלאכי ג, ז) נקודת המחלוקת היא האם הקב"ה ישיב אותנו אליו תחילה, והוא מה שנקרא 'אתערותא דלעילא' או שאנחנו נשוב אליו תחילה, דהיינו 'אתערותא דלתתא'. אם נהיה זכאים לכך אנחנו נתעורר לתשובה אליו, ואם לא הרי שה' ישיב אותנו, אולם בכל מקרה כל ישראל יחזרו בתשובה כי זהו הצעד המוביל לגאולה, כיון שתכלית הבריה היא שנעבוד את ה', וזה מה שמובטח לנו בתורה כפי שאמרנו לעיל, שלא יהיה מצב שבו לא נוכל לחזור.

ראש השנה מכונה בתורה 'יום תרועה'. שואל הרב: אומנם התרועה הינה אחת מקולות השופר, אולם לפני כל תרועה ואחריה יש 'תקיעה', כדברי חז"ל "פשוטה לפניו ופשוטה לאחריה" (ר"ה לד.) מדוע אם כן איננו הולכים לפי הרוב וקוראים לראש השנה 'יום תקיעה'?

מסביר הרב: עיקר מצוות השופר היא התרועה ואילו התקיעות טפילות לה; כך משמע מהפסוק העוסק ביום הכיפורים של יובל, שם נאמר: "והעברת שופר תרועה ביום ההוא" (ויקרא כה, ט) ולא נאמר 'שופר תקיעה'; גם מלשון חז"ל אפשר להבחין זאת כשאמרנו "פשוטה לפניו ופשוטה לאחריה", ולא אמרו 'שתי תקיעות ותרועה ביניהם'. רואים אם כן שעיקר המצוה היא התרועה. מה פשר הדבר?

אומר הרב: הפשוטה לפניו רומזת על מלכות שמים ברורה, ללא ספיקות וקלקולים, כפי שהיה במתן תורה כשעם ישראל אמרו 'נעשה ונשמע'; לעומת זאת הפשוטה לאחריה רומזת על מלכות שמים ברורה שתהיה לעתיד לבוא באחרית הימים, כשהעולם יהיה מתוקן וכל אומות העולם יכירו במלכותו יתברך. אולם לא בשביל המצבים הללו ציווה הקב"ה לתקוע בשופר; עיקר מצוות השופר מיועדת למצב הביניים, מצב בו "גנחתי גנח וילולי יליל" (ר"ה לג:) מצב בו בני אדם מקלקלים את מעשיהם. אומנם אסור לומר 'יודיו' בראש השנה, אפילו להזכיר את חטאינו אסור,

אך להרגיש את שברון הלב בגין הקלקולים מותר ואף רצוי מאוד. "לֵב יִשְׁכַּר וְנִדְכָּה אֲלֵקִים לֹא תִבְזֶה" (תהילים נא, יט)

זוהי עיקר מצוות השופר, לעורר אותנו לתקן את המעוות. הקב"ה רצה שנזכור את מלכות שמים שהיתה לפני הקלקולים ושנדע שזו היא אותה מלכות שמים שתהיה בעתיד במהרה בימינו, ועל ידי כך נוכל להתבונן בשפל המדרגה בה אנחנו נמצאים היום.

על יד השוואה בין מה שהיה בעבר ומה שיהיה בעתיד לעומת מצבינו כעת, נשכיל להבין שעוד הדרך ארוכה אולם עדיין זה אפשרי. לכן כשנשמע את קולות השופר בשיברון לבב, נישא תפילה לריבון העולמים, כמובן בהרהור בלב בלבד: "הַשִּׁיבֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבֶה זִדְרֵנוּ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם" (איכה ה, כא)

שבת שלום יצחק חלבה

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת מו"ר שר התורה הרב שמריהו יוסף חיים בן פאשה מרים זצוק"ל ומו"ר הרב שלום כהן בן תופחה זצוק"ל ומו"ר הרב חיים מאיר בן מילכה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון בעדני בן חביבה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון גד אליטוב בן שושנה זצ"ל

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, מרת אמי אולגה בת קלרה, יוסף הכהן בן קלרה, הרב גרשון אדלשטיין בן שרה, שאול בן מרים, הרב אליהו בן אהובה, מנחם מבשר בן הרב דוד ואסתר הי"ד, ריקרדו סלודור קוקו בן רחל, שלום בן יהודית, יעקב בן יהודה, יניב בן סימה, שלמה בן מטילדה, הג"ר יוסף שלום ב"ר אברהם וחיה מושא, הרב יעקב חי בן מרגלית, חיים שאול בן בתיה, שמעון שמעוני בן חנה, אברהם בצלאל בן רחל, הרב אברהם צוקרמן בן שרה, אריה לייב בן דבורה, חנניה בן חיים, הרב חנן פורת בן שולמית, משה סלים בן חתון, יחיא בן עישה, יוסף אדרי בן פריחה, אייל בן לאה, עמידרור בן שרה, נתן בן דוד ולאח, עוזיאל זוסיא בן יעקב משה, מתתיהו מנחם בן לאה, ישראל בן לאה, יעקב בן מרים, אבנר יחיאל בן רחל, חיים בן יוסף דוד, גרשום בן חנה, מנשה בן שרה, מרדכי מורד בן חנה, מתוך בן מרים, מרדכי שמעון בן דאדא, שלמה בן פורטונה, מאיר ירחמיאל בן שמחה, מסעוד בן עליה, עמרם בן עישה, אילן בן יחזקאל, מנחם נחום בן אליעזר ליפא, יעקב בן עישה, שמעון בן עישה, אנריקה בן פאני, שלמה חי בן מזל טאוס, מורדכי שלום בן רחל, עמרם בן אסתר, הרב מרדכי אלישיב בן שושנה, זאב בן ברכה, משה בן פלור, אביאטור בן ברוך הי"ד, יצחק בן אסתר, ניר יהודה בן מיכל, יעקב בן מרים, יעקב בן רחל, יוסף בן חנה, ניסים בן חנה, משה בן מרים, אייל בן עירית תשורה הי"ד, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, דודי רחמים בן חנה, דוד הרוש בן לאה, יוסף ברוך בן תמר, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, יהודה בן אסתר, שלמה בן שמחה, אליעזר בן צבי וציפורה, אליהו בן נעמי, שמעון בן דינה, בנימין בנדט בן יוסף, דוד בן שרה, מאיר טובי בן ליטא, נוריאל יחיאל גץ בן אסתר, אהרון בן סלחה, ניסים בן חנה, מאיר הכהן בן אריה, גבריאל בן גאולה, יונתן בן ציפורה, משה בן אשר ומרים, פנחס בן מרים, יעקב בן יהודית, פליקס אשר בן חביבה, משה בן אסתר, אלעד בן רבקה, רחמים בן זוהרה, שלום טוטיאן בן שרה, דניאל בן שרה, אילן הכהן בן חנה הי"ד, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, בנימין בן נדרה, לאה בת אליהו גרשון, אליס בת פריחה, מרים ספיר בת שמואל, יוסף בן שמחה, גבריאל יצחק בן מרים, ויצמן מור בן גורג'יה, דוד הרוש בן לאה, חנה בת דורית, צירל בת ישראל, שולמית דבורה בת שאול, תמר אולגה בת יעקב, שרת נוסרט (רבני) בת סנפ, חסינה בת רחנה, פלורה בת לאה, הרבנית שפרה בת לאה, טליה חנה בת מלכה, שרה בת מרים, שרה חנה לויזה בת פאני, שושנה בת רוזה, שרה רחל בת בוליסה, רחל בת רבקה, שרה בת רוחמה, שרה בת שולמית, ברוריה בת מרגלית, אילנה בת רחל, מזל פורטונה בת שרה, אלסירה בת שרה, שמחה בת אוז'ני, רחל בת סוליקה, יהודית בת עזיזה, אוז'ני בת רוזה, פרלה בת גוטי, שרה בת קיז'ה, שרה בת מרים, רחל בת שרה, ריינה בת אסתר, צילה בת פאינה, לאה בת בתיה, אסתר בת דונינה, גיטל בת שאול קלמן, יפה בת טאוס, עזיזה בת כזאלה, מזל טוב בת מסעודה, חנה בת זהבה, חסיבה בת תמר, חנה דינה בת מנחם, רחל בת יעקב, יהודית בת שרה, תמר בת שרה, יפה עזת בת מרים ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.

עלון זה יהיה מוקדש לרפואתה השלמה של אורלי בת דונה וסילביה רות בת אסתר